

מסורת הש"ס

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט
גד מצוה

מד א ב מ"י פ"ו מהל' סוכה הלכה יג סמג עשין מג טו"ש"ע א"ח סי' מרסח סעיף א:
מה ג מ"י פכ"ט מהל' שבת הלכה כג סמג עשין נט טו"ש"ע א"ח סי' תל סעיף ז:
מו ד מ"י פ"ו מהלכות מנהל הלכה א סמג עשין מ טו"ש"ע א"ח סי' תשע סעיף ז:

רבינו חננאל

ובתר הכי פסקין והלכתא מיתב יתבין כולי וימא בסוכה, ברוכי לא מברכין לישוב בסוכה כשאר הימים. אמר ר' יוחנן או שהחיינו בשמיני של חג, שהרי חלוק משאר הימים בני דברים, כי בשבעת ימי החג חייב לישוב בסוכה, ולגטוק ולגטוק המים, מה שאין כן בשמיני, לפיכך רגל אחר מיתב יתבין לומר בו זמן. ואין אומ' זמן בשביעי של פסח, ואם תאמר גם שביעי של פסח חלוק באכילת מצה, שביעי שביעי אין חובה עליו לאכול מצה. התם בפסח כל שבעת ימים אין עליו חובה וחליל לילה הראשון, ויום שביעי מיום ששי אינו חלוק, מיום הראשון חלוק, והוא לפני פניו. אבל בסוכה שמיני חלוק ובושביעי חייב ובשמיני אינו חייב. לימא הא מנחתא מסייעא לר' יוחנן, דתניא הפרים והאילים והכבשים מעבבים כו', עד אמר להן שמיני רגל בפני עצמו הוא, שכשם ששבעת ימים החג טעונין קרבן שיר ברכה ולינה, ואף שמיני טעון קרבן שיר ברכה ולינה.

מיתב בל"ע ע"מא פלגי דיתבין. כלולב לא רלו לתקן כלל שיטלנו הלולב מספק לפי שהוא י"ט ומוקצה לטלטול ומינכר' למילתיה שנהג צו מנהג חול אלל סוכה פעמים שסוכתו עריזה עליו אוכל זה אפי' צ"ע: **גמירי דמאפר קאתו.** צאין מן האפר שזהמותרין רועות שם ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם:

הכא כתיב כמשפט. צבולוה כתיב כמשפט והא' צמרא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צבולוה כתיב פריס וצמרא כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיה דר"ג צר יחזק אלל לרצ אשי אשביעי קאי דכתיב ציה כמשפטס לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג כצו רחמנא כמשפטס לומר לך וזה משפטס של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפטס זה לומר לך כמשפטס: **שיר.** פירש בקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמנסכת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הננסת ממנצח על השמיני ושאנו כמו כן היו אומרים הללוים צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה.** ללון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמרין מפסח דכתיב (דברים טז) ופנית צבוקר והלכת לאהלך ואי אפשר לומר והלכת לאהלך אלל צחולו של מועד דביום טז חייב צרכאית פנים צעורה אלל לצוקרו של מוצאי י"ט קמאר והא לא קשיא ליה לניה כל שצעה מי איכא דפשיטא ליה דליכא דמי שלא הציא חגיגה יום ראשון והציא באחד הימים צריך ללון לילה שאחריו אלל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אס לא אמרו דראשונה שיאמרו צבני ועוד משום כוס וא"ת ותפיקו ליה משום דטעון לניה משום שלמי שמחה דליכא כל שמה דתנן (לעיל דף מז:)

ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צמאר ימות השנה אס הציא קרבן טעון לניה דתנני' בצפרי (פרשת ראה) ופנית צבוקר והלכת לאהלך למלמד שטעונין לניה כלומר כל הצמים דומיא דפסח אין לי אלל אלו בלד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולזונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואילך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעתין וצפרק מי

לברוכי למ"ד שביעי לסוכה ברוכי נמי מברכין למ"ד שמיני לזה ולזה ברוכי לא מברכין אמר רב יוסף נקוט דר' יוחנן בידך דרב הונא בר ביזנא וכל גדולי הדור איקלעו בסוכה בשמיני ספק שביעי מיתב הוא יתבי ברוכי לא בריכי ודלמא סבירא להו כמ"ד כיון שבידך יו"ט ראשון שוב אינו מברך גמירי דמאפר אתו איכא דאמרי ברוכי כולי עלמא לא פליגי דלא מברכין כי פליגי למיתב למ"ד^(א) שבעה לסוכה מיתב יתבין ולמ"ד שמיני לזה ולזה מיתב נמי לא יתבין אמר רב יוסף נקוט דר' יוחנן בידך דמרא דשמעת' מני רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת ובשמיני ספק שביעי לבר מסוכה יתבי והלכתא "מיתב יתבין ברוכי לא מברכין אמר ר' יוחנן יאומרים זמן בשמיני של חג יואין אומרים זמן בשביעי של פסח וא"ר לוי בר חמא ואיתימא ר' חמא בר חנינא תדע שהרי חלוק בג' דברים בסוכה ולולב וניסוך המים ולרבי יהודה דאמר^(ב) בלוג היה מנסך כל שמונה הרי חלוק בב' דברים אי הכי שביעי של פסח נמי הרי חלוק באכילת מצה^(א) דאמר מר ילילה ראשונה חובה מכאן ואילך רשות הכי השתא התם מלילה חלוק מיום אינו חלוק הכא אפילו מיום נמי חלוק רבינא אמר זה חלוק משלפניו וזה חלוק משלפני פניו^(ג) (אמר רב פפא) הכא כתיב פר התם כתיב פרים רב נחמן בר יצחק אמר הכא כתיב ביום התם כתיב וביום רב אשי אמר הכא כתיב^(א) כמשפט התם כתיב^(ב) כמשפטס לימא מסייע ליה הפרים האילים והכבשים מעבבין זה את זה ורבי יהודה אומר פרים אין מעבבין זה את זה שהרי מתמעטין והולכין אמרו לו והלא כולן מתמעטין והולכין בשמיני אמר להן^(ג) שמיני רגל בפני עצמו הוא שכשם ששבעת ימי החג טעונין קרבן ושיר וברכה ולינה אף שמיני טעון קרבן ושיר וברכה ולינה מאי

שהיה טמא (פסחים טז: וס) וצפרי מפרש טעמא דמ"ד טעון לניה דהרי הוא כעצים ולזונה וי"ל דמשכתא דלא מייית קרבן ציום שצא לירושלים כגון דשלח שלמיו מאתמול דנאכלין לשני ימים ועוד דצפ"ק דחגיגה (דף טז. וס) תניא ושמתה צבוקר לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרין^(א) צפסחים פרק אלו דברים (דף עא.) אפי' צבקות נקיה ויין יסן ובעינין אחר לא משכתא לה שמחת שמה כשחל יום ראשון להיות צבצת משום דבעינן וציחה צענת שמחה וכי האי גוונא אשכחן צירושלמי צפרק שני דצוקרים דתנן וטעונין לניה א"ר יונתן צשאין עמיה קרבן אלל יס עמיה קרבן צלא קן טעונין לניה מחמת הקרבן וצפ' דס חטאת (נחם דף יז. וס) משמע קצת דטעונין לניה כל צענת ימי הפסח שכולן חשויין כלילה אחת גבי הא דתנן ר"ט אומר אס צישל צכלי מתחילת הרגל צישל צו כל הרגל ואמרין^(א) בגמרא מ"ט דר"ט א"ר יחזק דלמר קרא ופנית צבוקר והלכת לאהלך הכוזה עשאן כולן צקר אחד ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפריך עלה וכי אין פיגול צרגל וכי אין נותר

ציום ראשון והציא באחד מן הימים צריך ללון לילה שללחריז: מאי

לצרכיו. לישב צסוכה: צרכיו לא מצרכין. דשמיני הוא ואין שם סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מצרכין לצרכה את יום שמיני חג עצרת הזה: נקוט דר' יוחנן צידך. דלמר לא מצרכין לישב צסוכה: גמירי דמאפר קאתו. למדתי מצרכין שהן צאו מן האפר שזהמותרין רועות שם ולא ישבו צסוכה כל ימי החג: דלא מצרכין. ואפילו לרצ יהודה דלמר צביעי לסוכה: דמרא דשמעתא מני רצ יהודה צריה דרצ שמואל. דליהו אמר משמיה דרצ וחזינא ליה דלא עבד צשמעתיה: פדע. דלומר צו זמן לפי שרגל צפני עצמו הוא: שהרי חלוק. משאר הימים: בג' דברים. אין יושבין צסוכה ואין נוטלין צו לולב ואין מנסכין צו מים דתנן צבתני (לעיל דף מז:). סוכה וניסוך המים צצעה: ולר' יהודה נמי. דפליג צניסוך ולמר כל שמונה הרי חלוק מיהא צבני דברים: צלוג היה מנסך כל שמונה. צבתני פליג דקאמר ת"ק שלשה לוגין צכל יום ואילו אמר צכל יום לוג וקאמר ת"ק צצעה ולא שמיני והוא אומר כל ח' מיום אינו חלוק. דאף י"ט ראשון רשות: זה חלוק משלפניו. שמיני חלוק מיום אתמול צביעי אינו חלוק אלל מן הראשון: הכא כתיב פר והפס כתיב פרים. כל ימי החג קריצים פרים הרצה ומתמעטין והולכין ואין ליום עד יום צביעי שקריצין פרים צצעה וצשמני פר אחד לצדו נמנא שאינו מסדר שאר הימים שהיה [לן] להקריצ צו ששה: הפס כתיב וציום והפס כתיב ציום. כל ימות החג כתיב צו וציום השני וציום השלישי אלל צשמני כתיב ציום השמיני חלקו מהן ולא עשאן מוסף על הראשונים: רצ אלא אמר. צצביעי כתיב צמספרס כמשפטס משמע כמשפט כל קרצנות שאר הימים וצקרבנות שמיני כתיב צמספרס כמשפט עשאן משפט חלוק לעצמו: לימא מסייע ליה. לר' יוחנן דלמר זמן צשמני: הפרים האילים הפצשים. האומרים צקרבנות החג לכל יום: מעבבין זה את זה. אס חסר אחד מן הראשון ליום אין מקריצין: שהרי מתמעטין. מיום אל יום אלמא לא קפיד עליה רחמנא הליך אף האמורין ליום אין מעבבין: אמרו לו.

אס מכאן אתה למד אף האילים והכבשים לא יעבבו שהרי כולן מתמעטין צשמני דכל ימי החג אילים שנים וצבשים י"ד וצשמני אין אחד וצצעה כצשים: רגל צפני עצמו הוא. ואין קרבנותיו צכלל שאר קרבנות החג ואין למדין הימנו לקרבנות החג: טעונין קרבנות. לעצמן אף זה קרבן לעצמו ואינו מסדר האחרים: שיר. שהלויים אומרים צקרבנות שמיני אינו מסדר שיר החג ולא פורש לי שיר של שמיני אלל שיר של חג מפורש צבהליל (לעיל דף נה.) צינו צוערים צעם כו' הצו לה' כולן רמזים על עסקי מתנות עניים מפני שזמן אכסיה הוא ועת לנקט שכתה ופאה ומעשרות שיצממו מופרישים ויפרישו צעין יפה: וצרכה. מפרש ואזיל מאי היא: ולינה. ללון לילה של מוצאי י"ט הראשון צירושלים דגמרין^(א) מפסח דכתיב (דברים טז) ופנית צבוקר והלכת לאהלך צצ"ט לא קאמר קרא שהרי הוא יום שחייבו חכמים ליראות צעורה כך פי' צצ"ק דר"ה (דף ה.) ליראות צעורה^(א) כדי להציא עולת ראייה ואי אפשר לומר והלכת לאהלך אלל צחולו של מועד וקאמרין צבוקר אלמא חייב ללון מוצאי י"ט צתוך העיר ומי שלא הציא חגיגתו

(א) [לעיל מה: מ] [תענית ג.], (ב) [לעיל ח: פסחים קכ.], (ג) [לעיל רצ פפא אמר.], (ד) [לעיל מה. חגיגה י. ר"ה ד: יומא ג.], (ה) [עמ"ש רש"י ר"ה ד: צבס מוס' סופריס.], (ו) ע"י רש"י, (ז) [לעיל ח:], (ח) [פ"ט ורש"י צעמנו צריה ד: הציא דמ' סס.],

תורה אור השלם

1. מנחתם ונספידים לפי לאיל ולקבשים במספרם בפשט: במדבר כז לו
2. ומנחתם ונספידים לפרים ולקבשים במספרם במספרם: במדבר כז לג

הגהות הב"ח

- (א) גמ' למחן דלמר שביעי לסוכה מיתב: (ב) תוס' ד"ה לניה כו' יום טוב ראשון בירושלים דגמרין:

מוסף רש"י

מכאן ואילך רשות. שאם רוצה יכול לטולב שגר צלא לחס או להענות (פסחים קכ.) דהכי ילפינן לה צפ' צמרא דפסחים (סו) ששת ימים תאכל מצות וציום השביעי עצרת, מה שביעי רשות אף ששה רשות, לפי שהשביעי צכלל צענת ימים תאכל מצות היה ואל מן הכלל ללמד שאכילת מצות האמור צו אינו חובה, אלל אס צבית לאכילת תהא אכילתך מנה ולא חמק, ולא ללמד על עצמו יאל אלל ללמד על הכלל כולו יאל (עיר כו.).